

Departementets bemerkninger

1. Innledning og bakgrunn

Veo renner fra Jotunheimen nasjonalpark, gjennom Veodalen og munner ut i Sjøa. Smådøla renner gjennom Smådalen og ut i Tessemagasinet. Tessevassdraget utnyttes i Tessekraftverkene, som årlig produserer om lag 200 GWh. Konsesjon for overføring av Veo til utnyttelse i Smådøla kraftverk ble gitt første gang ved kgl.res. 22. april 1960 til AS Eidefoss, og siden erstattet ved Kronprinsregentens resolusjon 21. oktober 1983, da GLB overtok konsesjonen. Konsesjonen er gitt uten fastsatt manøvreringsreglement.

Etter en lovendring av vassdragsreguleringsloven i 1992, jf. Ot.prp. nr. 50 (1991-92), er det åpnet for at vilkårene i tidligere gitte tidsubegrensede konsesjoner kan revideres 30 år etter konsesjonstidspunktet. Revisjonsadgangen gir mulighet til å sette nye vilkår – primært for å bedre miljøet som er påvirket av reguleringen, gjeldende vilkår kan bli modernisert eller uaktuelle vilkår kan bli fjernet.

2. Krav om revisjon

Kravet om revisjon av konsesjonsvilkår for Veo-overføringen ble fremmet av Lom kommune i brev av 26. mars 2012 og Vågå kommune i brev av 9. mai 2012. Lom kommune mener at overføringen til Smådalen har medført store miljøkonsekvenser med sår i landskapet, tilslamming og påfølgende oppfylling av Smådalsvatni og negative konsekvenser for fiskebestanden i Tesse. Overføringen har medført at Smådøla som gyteelv, og Tesse som fiskevatn, har fått sterkt redusert verdi. Kommunen fremmer krav om avbøtende tiltak for følgende:

- Virkninger på fiskebestanden i Tesse og Smådøla
- Markant landskapsinngrep i Smådalen
- Tilslamming og oppfylling av Smådalsvatni

Vågå kommune stiller seg bak Lom kommunes krav. Vågå kommune bemerker at manglende krav til minstevannføring i Veo medfører lav vannføring og tørrelegging av Veo i perioder. Kommunene mener erosjonsskadene i Tesse for alvor tok til da Veo-overføringen ble satt i drift på 60-tallet, og mener derfor det er uheldig at Veo-overføringen ikke ble samordnet med revisjon og fornyelse av Tessereguleringen.

3. NVEs innstilling

NVE anbefaler at det gis nye oppdaterte vilkår i konsesjonen for overføring av Veo til Tessevassdraget, dvs. standardvilkår etter vassdragsreguleringsloven. NVE mener det ikke foreligger behov for å innføre noen nye bestemmelser for selve overføringen, og mener de fremsatte revisjonskrav i tilstrekkelig grad vil kunne ivaretas gjennom de nye standardvilkårene.

4. Kunnskapsgrunnlaget

GLB utarbeidet et revisjonsdokument som ble sendt på høring i september 2014. Det kom inn 7 høringsuttalelser i saken, som ble oversendt GLB for kommentar. NVE avholdt befarings med GLB og høringsparter i september 2015. Etter befaringsen kom det en tilleggsuttalelse fra Fylkesmannen i Oppland. NVEs innstilling til departementet er datert 17.12.15. NVE opplyser at det ikke er fremkommet noe kritikk av revisjonsdokumentet, og finner at det oppfyller kravene stilt i OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår av 25.5.12.

Departementet har ikke mottatt noen uttalelser til innstillingen. Departementet har ikke funnet det nødvendig med egen befarings i denne saken.

5. Departementets vurdering av innkomne krav

5.1 Sedimentasjon og tilslamming i Smådalsvatni

Både kommunene, fylkesmannen og vannregionmyndigheten viser til problemer tilknyttet avsetning av masser og tilslamming fra utløpet av Veo-overføringen og ned til Smådalsvatni. GLB har i revisjonsdokumentet beskrevet problemet med erosjon. Utløpet av overføringstunellen mellom Veo og Smådalen ligger om lag 60 m høyere enn dalbunnen og det overførte vannet går i et åpent bekkeløp/kanal ned til Smådalsvatni. Deler av kanalen er bratt og ved maksimal overføring har vannet stor erosjonskraft. Elveløpet har skåret seg ned i løsmassene der ustabile elvekanter stadig raser ut i elva. Det overførte vannet har også høyt innhold av bresedimenter.

GLB foreslår å utarbeide plan for erosjonssikring av kanalen fra utløpet av overføringstunellen til Smådalsvatni. Fylkesmannen mener det kan være aktuelt å ta ut masser fra Smådalsvatni. GLB er ikke avvisende til dette, men i og med at Smådalsvatni er et naturreservat, er regulanten usikker på om det er hensiktsmessig å utføre store masseuttak som vil kreve en anleggsveg til området. GLB viser til at Smådalsvatni ble vernet i 1990, dvs. 30 år etter at Veo-overføringen ble iverksatt og da var situasjonen med massetilførsel allerede etablert. GLB mener det tyder på at tilstanden har vært god for både vegetasjon, fugle- og dyreliv tross denne tilførselen av masser. GLB mener det bør gjøres en ekspertvurdering av hvilke effekter uttak av lagrede masser vil kunne få. NVE er enig i disse forslagene. Konsesjonæren kan pålegges å bekoste sikringsarbeid eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette gjennom standardvilkår om terskler mv. Departementet slutter seg til GLBs og NVEs vurderinger og forslag. Erosjonssikringsplanen og eventuelle påfølgende tiltak vil følges opp av NVEs miljøtilsyn. I og med Smådalsvatni er fredet som naturreservat, jf. FOR-1990-10-12-831, må eventuelle tiltak vurderes og pålegges i samråd med Fylkesmannen.

5.2 Uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet ved tunellutløpet i Smådalen

GLB skriver at de vil utarbeide en uttaks- og istandsettingsplan for tippområdet. Lom kommune mener en slik plan må tillate bruk av massene til vedlikehold av veganlegg i

Veodalen og Smådalen. Fylkesmannen er positiv til en fornuftig utnyttelse av massene. NVE er enig i at det er behov for utarbeidelse av en slik plan, og mener dette ivaretas av standardvilkår om "Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v." Departementet slutter seg til dette, herunder at utnyttelse av massene kan nyttes til vedlikehold av veganlegg i området slik kommunen ønsker.

5.3 Krav om fiskeundersøkelser

Når det gjelder ørreten i Veovassdraget har det verken i revisjonsdokumentet eller i høringsuttalelsene vært særlig fokus på strekningen nedstrøms inntaket, men fiskebestanden ser ut for å være sterkt redusert i både kvalitet og kvantitet. Tilslammingen av Nedre Smådøla har ført til vansker for fiskevandringen i vassdraget, og *Lom Fjellstyre* mener det bør gjøres en opprensning med en djupål over hele vatnet.

Det er foretatt fiskeundersøkelser i Smådøla i 2013 gjennom et samarbeidsprosjekt mellom regulantene og Fylkesmannen i Oppland; *"Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland"*. I medhold av prosjektet gjøres det jevnlige fiskeundersøkelser for oppdatering av bestandsstatus i reguleringsmagasiner og regulerte elvestrekninger etter en fast rullering. Lom kommune mener fiskeundersøkelsene også må omfatte bestandsutvikling både nedstrøms og oppstrøms samløpet med Veo-overføringen. GLB mener det er mulig å inkludere disse elvestrekningene i rulleringsplanen for dette prosjektet.

NVE viser til at innføring av standard naturforvaltningsvilkår vil dekke kravet om ivaretagelse av fisk, og at pålegg om undersøkelser og tiltak vil skje etter nærmere bestemmelse av naturforvaltningsmyndigheten. Departementet er enig i dette, og slutter seg til NVEs forslag.

5.4 Krav om gangbru og vad

Lom kommune viser til at Veo-overføringen har gjort tilkomsten til området vanskelig tilgjengelig ved Nåvårsetervangen sør for utløpet av Smådøla i Tesse,. Tidligere var det enkelt å vade over elva store deler av sommeren. Av hensyn til både fiske, friluftsliv og tilsyn av beitedyr ønsker kommunen derfor ei gangbru over nedre del av Smådøla for å forenkle adkomsten til området. GLB er ikke villig til å bygge og vedlikeholde ei slik gangbru som et frivillig tiltak. De mener en brukonstruksjon vil bli uforholdsmessig stor, og at ei gangbru her vil ha begrenset verdi for både sportsfiske og øvrige friluftsinnteresser. Det finnes allerede en god bruforbindelse over Smådøla snaue 500 m oppstrøms Nåvårsetervangen.

Lom Fjellstyre har også foreslått krysningspunkt ved Storodden i Smådalen. I følge NVE har GLB og Fjellstyret blitt enige om å følge opp denne saken videre. Det er sannsynlig at krysningspunktene det her er snakk om er blitt forringet som følge av Veo-overføringen. Etablering av disse krysningspunktene faller ikke inn under standardvilkåret om ferdsel (omlegging av turiststier og klopper), men departementet forutsetter at konsesjonæren finner en løsning for å avhjelpe med et krysningspunkt

ved Storodden slik de er blitt enige med Lom fjellstyre om. Departementet er enig med regulanten i at det ikke er behov for å bygge ei gangbru over nedre del av Smådøla slik kommunen ønsker.

5.5 Krav om å fjerne telefonledning og kraftledning inn til anleggsstedene

Flere høringsinstanser mener det vil være et stort miljøforbedrende tiltak å fjerne telefonledningen og kraftledningene innover Veodalen, da ledningene har et klart uheldig visuelt preg i dette fjellandskapet beliggende tett inntil Jotunheimen nasjonalpark. NVE anser det som nødvendig for driftssikkerheten til anlegget at det er strøm og telefonforbindelse, og vil ikke pålegge regulanten å fjerne ledningene. Departementet er enig i dette, men forutsetter at kabling av ledningene blir vurdert når anleggene skal skiftes ut eller dersom det må iverksettes større vedlikeholdsarbeider.

5.6 Inntakskonstruksjonen

Fylkesmannen i Oppland mener inntakskonstruksjonen for Veo-overføringen er skjemmende og at inntaket bør endres til en stil og fasong som passer bedre inn i området. GLB har sagt seg villig til å lage et forslag, og departementet legger til grunn at dette blir gjort. Forslaget fremlegges NVE for godkjenning av detaljplan for inntaket.

5.7 Vedlikeholdsansvar for vegen mellom Nåvårseter til krysset ved Fuglsetervegen

Vegen mellom Nåvårseter og til krysset ved Fuglsetervegen tilhører Lom Fjellstyre og er ikke avgiftsbelagt. Ved tilsyn med anleggene bruker GLB denne tilkomstvegen. Fjellstyret mener GLB bør overta vedlikeholdsansvaret for denne vegstrekningen. Denne vegen var ikke del av den opprinnelige utbyggingen, og NVE kan ikke se at GLB sin bruk av vegen er av en slik art at de bør være ansvarlige for vedlikeholdet. Departementet er enig i at dette er av privatrettslig karakter, og mener at partene selv må finne en løsning på vedlikeholdsspørsmålet.

6. Konklusjon

Departementet slutter seg til NVEs anbefaling om at det innføres standardvilkår etter vassdragsreguleringsloven. I likhet med NVE mener departementet at alle vesentlige forhold i den opprinnelige konsesjonen ivaretas ved innføring av dagens standardvilkår.

7. Departementets merknader til nye konsesjonsvilkår

Konsesjonstid og revisjon, jf. post 1

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år.

Konsesjon til regulering av Tesse ble fornyet og revidert i oktober 2011. Det forelå da ingen konkrete revisjonskrav vedrørende Veo-overføringen slik at en revisjon kunne samordnes med behandlingen av Tessesaken. I november 2012 ble det gitt konsesjon til bygging av Smådøla kraftverk som utnytter overføringen av Veo. Det vil være hensiktsmessig å samordne de fremtidige vilkårsrevisjoner i området.

Konsesjonsavgifter, jf. post 2

Økonomiske vilkår omfattes normalt ikke ved en revisjon. Konsesjonsavgiftene videreføres med 0,50 pr nat.hk til staten og kr. 3,50 pr. nat.hk. til kommunene i tråd med tidligere vedtatte vilkår. Oppjustering av årlige konsesjonsavgifter skjer etter de til enhver tid gjeldende regler. Satsene er henholdsvis til stat kr. 5,79 og kommune kr. 52,10 for (sats pr. 1.1.2016). Vilkåret gis imidlertid en modernisert språkdrakt og endres slik at vilkåret bl.a. henviser til någjeldende regelverk.

Naturforvaltning, jf. post 8

I likhet med NVE finner departementet at innføring av standard naturforvaltningsvilkår vil dekke muligheten for ivaretagelse av fisk i berørt del av Veo og Smådøla.

Automatisk fredete kulturminner, jf. post 9

Det foreslås å innføre standardvilkår om automatisk fredete kulturminner. Nærliggende sak omfatter ikke bruk av magasin, og det blir da følgelig ikke noe krav om innbetaling av sektoravgift til kulturminnevern i vassdrag.

Konsesjonskraft, jf. post 18

NVE har i innstillingen foreslått et vilkår i modernisert språkdrakt og oppdatert vilkåret til gjeldende regler (ny prøvelse etter 20 år og vedtak om mulkt til statskassen ved konsesjonærens unnlattelse av å levere kraft). Departementet er enig i at vilkåret kan moderniseres og oppdateres. Oppdateringen innebærer ingen reell endring.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. I NVEs forslag er imidlertid setningen "*Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt*" tatt ut. Dette beror imidlertid på en inkurie, og departementet tilrår derfor at denne setningen blir stående i vilkårt teksten.

Departementet har derfor satt inn en redigert tekst i post 21 om tinglysing. All tinglysing foretas sentralt av Kartverket og ikke lenger i de ulike rettskretser. Departementet slutter seg ellers til NVEs forslag til vilkår og har ingen ytterligere merknader.

Olje- og energidepartementet

Tilråd:

Reviderte vilkår for tillatelse til Glommens- og Laagens Brukseierforening for overføringen av Veo til Tessevassdraget fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.

Vedlegg 1

Vilkår for tillatelse til Glommens og Laagens Brukseierforening til å foreta overføring av Veo til Tessevassdraget

(Erstatter tidligere vilkår fastsatt ved Kongelig Resolusjon av 22. april 1960 og Kronprinsens Resolusjon av 21. oktober 1983)

1

(Konsesjonstid og revisjon)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 nr 3 første ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler i dem kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2

(Konsesjonsavgifter)

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen for eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse betale en årlig avgift til staten på kr 0,50 pr. nat.hk. og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer på kr 3,50 pr. nat.hk.

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Økingen av vannkraften skal beregnes på grunnlag av den øking av vannføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året.

Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva som i hvert enkelt tilfelle skal regnes som innvunnet øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av NVE.

Plikten til å betale avgiftene inntreffer etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdsloven kap. 7.

Etter forfall påløper rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

Konsesjonsavgiftsmidler avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som etter nærmere bestemmelse av kommunestyret fortrinnsvis anvendes til fremme av næringslivet i kommunen. Vedtekter for fondet skal godkjennes av Fylkesmannen.

3

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 (Konsesjonsavgifter) og kontroll med vannforbruket, samt avgivelse av kraft, jf. post 19 (Konsesjonskraft), kan med bindende virkning fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4

(Byggefrister m.v.)

Arbeidet må påbegynnes innen 5 år fra

konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere 5 år. Fristene kan forlenges av Olje- og energidepartementet. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, kulturminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal vedkommende myndighet underrettes i god tid på forhånd.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE.

Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for regulerings- og anleggene. Arbeidet kan ikke settes igang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet

- a. å sørge for at forholdene i berørt del av Veo og Smådøla er slik at de stedege fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av reguleringen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

V

Konsesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VI

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

9

(Automatisk fredete kulturminner)

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan væreegnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule, eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen, etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette

sendes kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) med det samme og, arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 andre ledd, jf. §§ 3 og 4.

10

(Forurensning m.v.)

Konsesjonæren plikter etter Fylkesmannens nærmere bestemmelse:

- å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med reguleringen er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.
- å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

11

(Ferdsl m.v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre NVE treffer annen bestemmelse.

Konsesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utlignjengelige.

12

(Terskler m.v.)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan NVE pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan NVE pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig. Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

13

(Rydding av reguleringssonen)

Neddemmede områder skal ryddes for trær og busker på en tilfredsstillende måte. Generelt gjelder at stubbene skal bli så korte som praktisk mulig, maksimalt 25 cm høye. Ryddingen må utføres på snøbar mark. Avfallet fjernes.

Dersom ikke annet blir pålagt konsesjonæren, skal reguleringssonen holdes fri for trær og busker som er over 0,5 m høye. I rimelig grad kan NVE pålegge ytterligere rydding. Dersom vegetasjon over HRV dør som følge av reguleringen, skal den ryddes etter de samme retningslinjene som ellers er angitt i denne posten.

Rydding av reguleringssonen skal være gjennomført før første neddemming og bør så vidt

mulig unngås lagt til yngletiden for viltet i området.

Tilsyn med overholdelsen av bestemmelsene i denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

14

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Kartverket med opplysning om hvordan målingene er utført.

15

(Registrering av minstevannføring, krav om skilting og merking)

Det skal etableres en måleanordning for registrering og dokumentasjon av minstevannføring, løsningen skal godkjennes av NVE. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares på en sikker måte i hele anleggets levetid.

Ved alle reguleringsmagasin og steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om manøvreringsbestemmelser og hvordan dette kan kontrolleres. NVE skal godkjenne skiltene utforming og plassering.

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av utbyggingen må markeres på kart på opplysningsskilt og merkes eller sikres.

For alle vassdragsanlegg skal det etableres og opprettholdes hensiktsmessige sikringstiltak av hensyn til allmennhetens normale bruk og ferdsel på og ved anleggene.

16

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av regulerings virkninger for berørte interesser. Undersøkelserapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. NVE kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

17

(Militære foranstaltninger)

Ved reguleringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

18

(Konsesjonskraft)

Konsesjonæren skal avstå til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10 % av den for hvert vannfall innvunne øking av vannkraften, beregnet etter reglene i vassdragsreguleringsloven § 11 nr 1, jf § 2 tredje ledd. Avståelse og fordeling avgjøres av NVE med

grunnlag i kommunenes behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning.

Staten forbeholdes rett til inntil 5 % av kraftøkningen, beregnet som i første ledd. NVE bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraften tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med leveringssikkerhet som fastkraft og brukstid ned til 5000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, betales av den som tar ut kraften.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Olje- og

energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Prisen på kraften, referert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, fastsettes hvert år av Olje- og energidepartementet basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å betale til statskassen en mulkt som for hver kWh som urettelig ikke er levert, svarer til den pris pr. kWh som hvert år fastsettes av Olje- og energidepartementet, med et påslag av 100 %. Det offentlige skal være berettiget til etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å overta driften av kraftverkene for eierens regning og risiko, dersom dette blir nødvendig for å levere den betingede kraften.

Vedtak om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år fra vedtakets dato.

19

(Luftovermetning)

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av NVE bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

20

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av NVE til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår. Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av NVE.

Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelser gitt i loven eller i medhold av loven plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2 (Konsesjonsavgifter og næringsfond), 4 (Byggefrister m.v.), 18 (Konsesjonskraft) og 20 (Kontroll med overholdelsen av vilkårene) kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven § 12 nr 21.

For overtredelse av de i loven eller i medhold av loven fastsatte bestemmelser, eller vilkår satt for konsesjon eller vedtak i medhold av loven, kan NVE treffe vedtak om tvangsmulkt.

Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Tvangsmulkten tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vassdragsreguleringsloven kan det ilegges overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf.

vassdragsreguleringsloven §§ 24 og 25.

21

(Tinglysing)

Konsesjonen med tilknyttede vilkår skal tinglyses for konsesjonshavers regning. Olje- og energidepartementet kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene kan medføre forpliktelser.